

Hovedstadens Letbane I/S

Årsrapport 2016

Gladsaxevej

← Lundtofte
Spor 2

6 mIn

info

Visualisering af det nye kontrol- og vedligeholdelsescenter, hvor togene kan parkere om natten, og hvor de bliver repareret og vasket. Centret skal ligge tæt på Vestforbrændingen i Glostrup Kommune.

Indhold

Forord	4
Hovedtal for Hovedstadens Letbane	6
Året, der gik	8
Anlægsloven blev vedtaget	10
Prækvalifikationen er slut, og udbudsmaterialet er sendt ud	11
Dialog med omgivelserne vedr. ekspropriation	12
Arbejder med trafikoplægning i anlægsfasen	13
EY-granskningens resultater	14
Megatendenser og fremtidens transport	15
Virksomhedsledelse	16
Hovedstadens Letbanes compliance	19
God selskabsledelse	19
Samfundsansvar	19
Hovedstadens Letbanes ansatte	20
Hovedstadens Letbanes bestyrelse	21
Hovedstadens Letbanes direktion	22
Resultater og forventninger	24
Årets resultat	26
Årsregnskab	32
Regnskabspraksis	34
Resultatopgørelse	37
Balance	38
Egenkapitalopgørelse	40
Pengestrømsopgørelse	31
Noter	42
Påtegninger	46
Ledelsespåtegning	48
De uafhængige revisorers erklæringer	49
Bilag til ledelsesberetningen	52
Langtidsbudget	56

Forord

2016 blev et begivenhedsrigt år for Hovedstadens Letbane. Et år med flere afgørende milepæle, som sætter retning for projektet i de kommende år.

Anlægsloven blev vedtaget i Folketinget og trådte i kraft 1. juli 2016. Loven betyder blandt andet, at letbanens linjeføring nu ligger fast, og at Hovedstadens Letbane I/S har lov til at anlægge og drive letbanen.

Som en del af den politiske aftale besluttede forligspartierne at foretage en ekstern granskning af letbanens anlægsøkonomi. Revisionsfirmaet EY stod bag rapporten, som medførte, at letbanen kunne sendes i udbud i efteråret. Mange virksomheder, store som mellemstore, har vist interesse for at byde på letbanen, og ved prækvalifikationen blev der udvalgt tre til fire tilbudsgivere til hver kontrakt. De giver deres første bud i foråret 2017, og de vindende entreprenører forventes at blive fundet i slutningen af 2017.

2016 blev også året, hvor Hovedstadens Letbane indledte møderne med de naboer, som bliver berørt af ekspropriation. Møderne er en del af en prioriteret dialogindsats, som skal sikre, at borgerne føler sig godt klædt på gennem hele processen.

Ultimo 2016 blev Birgitte Brinch Madsen endvidere udpeget som Hovedstadens Letbanes nye formand.

Mange spor er altså lagt ud i årets løb og vil blive fulgt op af nye væsentlige initiativer i 2017.

Hovedstadens Letbane får først passagerindtægter, når banen åbner i 2023/2024, og selskabets regnskaber vil derfor udvise et underskud de første år, mens der foretages meget store investeringer i anlægget af letbanen. Selskabets resultat for 2016 udgør et underskud på 128 mio. kr. og er i overensstemmelse med forventningerne.

Med denne årsrapport ønsker vi at give dig et dybere indblik i Hovedstadens Letbanes aktiviteter i 2016. Som følge af selskabets tilslutning til FN's Global Compact-initiativ, har selskabet som noget nyt udarbejdet en CSR-rapport som tillæg til årsrapporten. Her kan du læse mere om selskabets CSR-initiativer for 2016 og fremtidige fokusområder.

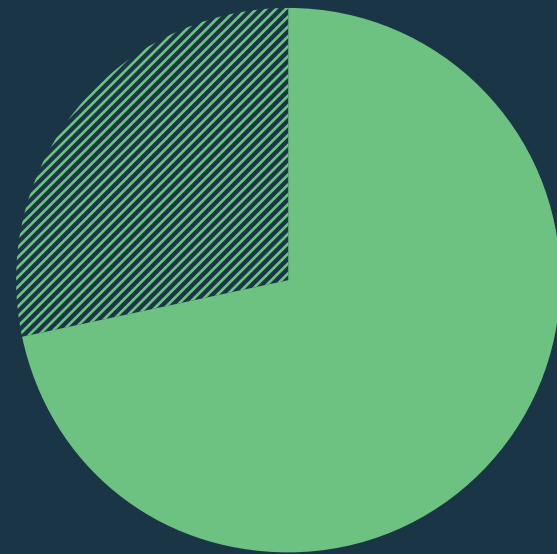
God læselyst!

Birgitte Brinch Madsen
Formand for bestyrelsen

Henrik Plougmann Olsen
Administrerende direktør

Hovedtal for Hovedstadens Letbane

Investeringer

Anlægsomkostninger (mio. kr.)

3.418

Samlet budget (2013-priser)

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer (mio. kr.)

1.339

Samlet budget (2013-priser)

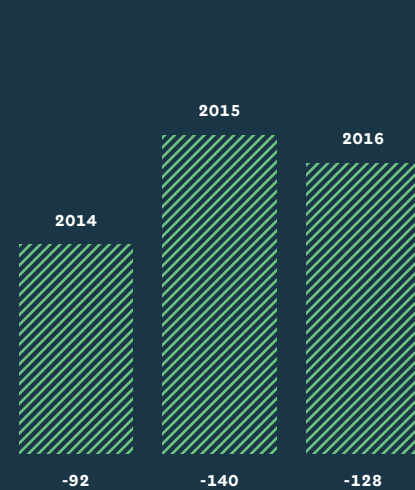
Ialt (mio. kr.)

4.757

Samlet budget (2013-priser)

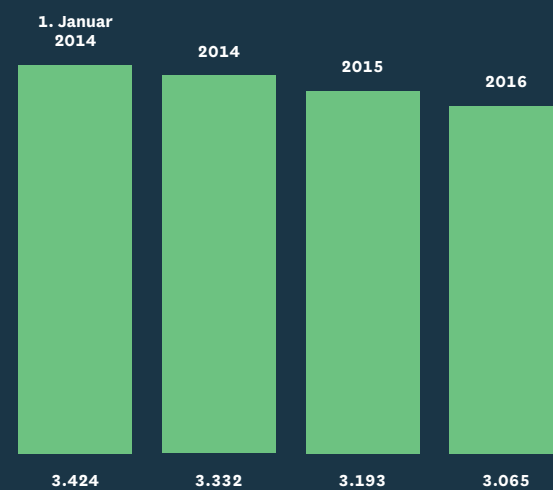
Årets resultat

mio. kr.

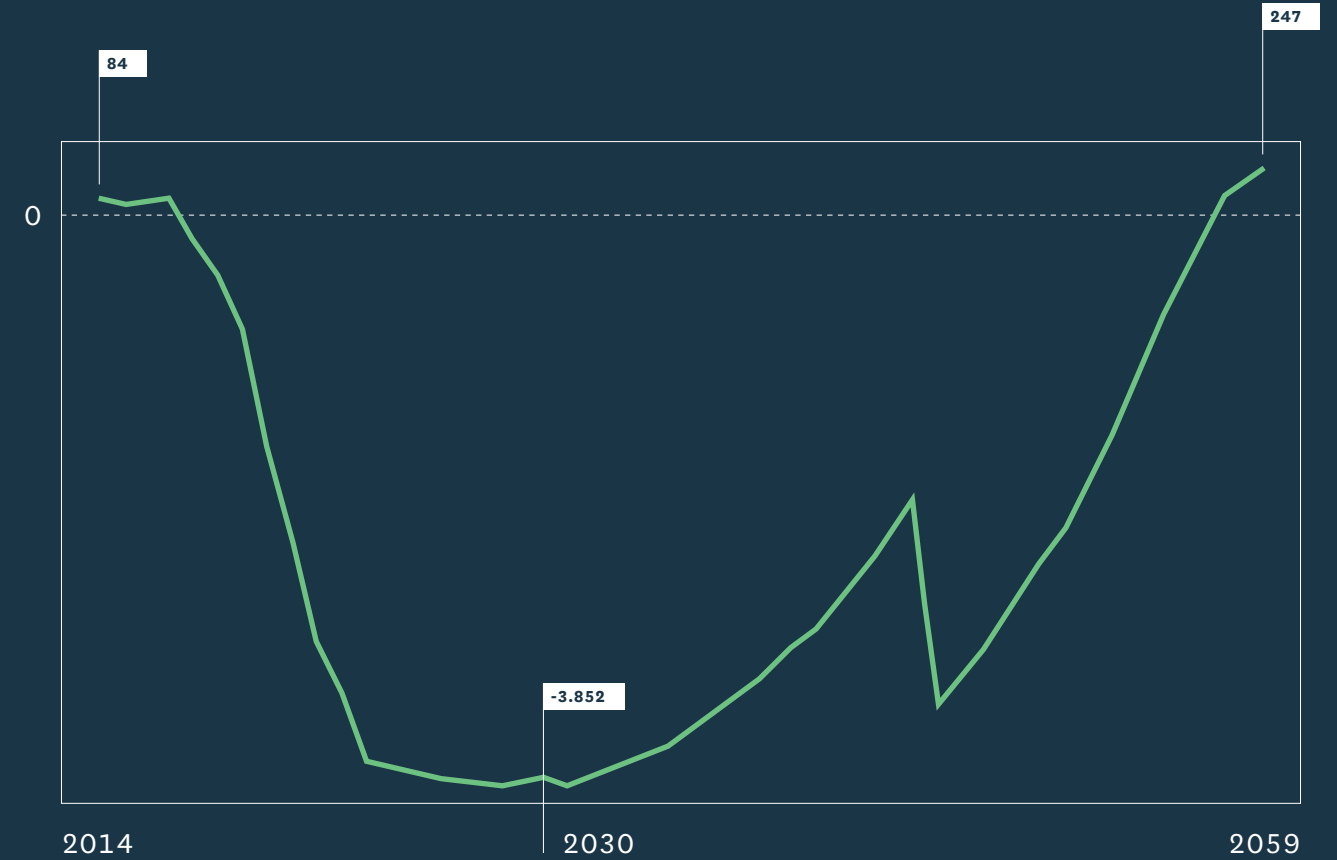
Egenkapital

mio. kr.

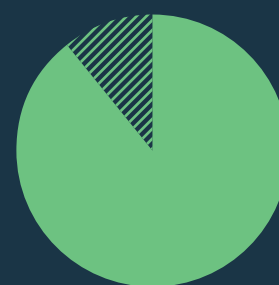

Langtidsbudget

mio. kr. (løbende priser)

Investeringsbudget for Hovedstadens Letbane I/S

Anlægsomkostninger (mio. kr.)

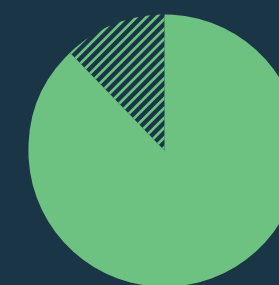
144

Investering i 2016

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer (mio. kr.)

17

Investering i 2016

Anlægsomkostninger (mio. kr.)

427

Investeringer pr. 31. december 2016

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer (mio. kr.)

58

Investeringer pr. 31. december 2016

Året der gik

Anlægsloven blev vedtaget

I januar blev anlægslovsforslaget i form af en ændring af projekterings- og selskabsloven fremsat i Folketinget. Loven blev vedtaget af Folketinget den 31. maj 2016 og trådte i kraft den 1. juli 2016

Staten har ønsket en række ændringer i vilkårene for statens deltagelse i projektet. Ændringerne, som er indarbejdet i anlægsloven, er følgende:

5 statslige repræsentanter.

2 kommunale repræsentanter.

2 regionale repræsentanter.

Bestyrelsens sammensætning ændres til at bestå af fem statslige, to kommunale og to regionale repræsentanter.

De 11 kommuner og Region Hovedstaden afsætter under ét på linje med staten fulde korrektionsreserver (30 pct.) af basisoverslaget.

Kommunernes og regionens reserver øges hermed med 379,3 mio. kr. (2013-priser)

Kommunerne og Region Hovedstaden har tilsluttet sig ændringerne i form af et tillæg til principaftalen samt ændring af vedtægten for Hovedstadens Letbane I/S.

Med vedtagelsen af lovforslaget er VVM-redegørelse inkl. tillæg samtidig godkendt, og lovforslaget bemyndiger interessentskabet til at anlægge og efterfølgende drive letbanen.

Det har oprindeligt været forudsat, at ledningsomlægningerne skulle igangsættes før udbuddet af anlægsopgaverne.

Som følge af et ønske fra ledningsejerne er det besluttet at udskyde ledningsomlægningerne til efter, at interessenterne på baggrund af udbudsprocessen har truffet endelig beslutning om at anlægge letbanen. Udskydelsen af ledningsomlægningerne indebærer, at letbanen kan åbne i 2023/24.

2016 var på mange måder et begivenhedsrigt år for Hovedstadens Letbane. Anlægsloven blev vedtaget i Folketinget, hvilket blandt andet medførte, at Hovedstadens Letbane skiftede navn fra Ring 3 Letbane I/S til det mere mundrette navn Hovedstadens Letbane I/S. I 2016 blev også udbuddet af letbanen langs Ring 3 sendt til tilbudsgiverne, og selskabet ser frem til at indgå kontrakter som følge heraf i slutningen af 2017. Men 2016 bød også på mange andre ambitiøse tiltag.

Prækvalifikationen er slut, og udbudsmaterialet er sendt ud

Der har været stor interesse for at byde på anlægs- og driftskontrakterne. Hovedstadens Letbane har modtaget 55 ansøgninger om at udføre én eller flere af de kontrakter, som byggeriet er delt op i. Kontrakterne er opdelt i anlægsarbejder, transport-

systemer (skinner og tog), bygning på kontrol- og vedligeholdelsescentret samt drift og vedligehold af letbanen. Anlægsarbejderne er igen strækningsoptaget i fem kontrakter med flere kombinationsmuligheder. Både større og mindre virksomheder er blandt de udvalgte, der

får mulighed for at byde på en kontrakt på opgaverne med at bygge og drive letbanen

Byderne har modtaget udbudsmaterialet i oktober.

Kontrakt	Entreprenører
Transportsystemer (skinner og tog)	<ul style="list-style-type: none"> • Ansaldo STS S.p.A • Stadler Pankov GmbH • Alpic Ener Trans S.p.A and Generale Costruzioni Ferroviare S.p.A Consortium • Colas Rail Danmark A/S and CAF S.A. Consortium • Siemens A.G • Siemens A/S and Aasleff Rail A/S Consortium • Comsa S.A.U. • Efacec Engenharia e Sistemas S.A. and Skoda Transportation a.s. Consortium
Bygning på kontrol- og vedligeholdelsescentret	<ul style="list-style-type: none"> • CG Jensen A/S • MT Højgaard A/S • Gråkjær A/S • Azvi S.A.
Drift og vedligehold	<ul style="list-style-type: none"> • Keolis Danmark A/S • Arriva Danmark A/S • Metro Service A/S
Anlægsarbejde Ishøj	<ul style="list-style-type: none"> • MJ Eriksson A/S • CG Jensen A/S • MT Højgaard A/S • Azvi S.A.
Anlægsarbejde Vallensbæk-Brøndby-Glostrup	<ul style="list-style-type: none"> • MJ Eriksson A/S • MT Højgaard A/S • Per Aarsleff A/S
Anlægsarbejde Rødovre-Herlev	<ul style="list-style-type: none"> • CG Jensen A/S • MT Højgaard A/S • Per Aarsleff A/S
Kombinationsmulighed: Anlægsarbejde Vallensbæk-Brøndby-Glostrup-Rødovre-Herlev	<ul style="list-style-type: none"> • MT Højgaard A/S • Per Aarsleff A/S • Società Italiana per Condotte d'Acqua S.p.A
Anlægsarbejde Gladsaxe	<ul style="list-style-type: none"> • Barslund and TBI Infra I/S Consortium • CG Jensen A/S • Per Aarsleff A/S
Anlægsarbejde Lyngby-Taarbæk	<ul style="list-style-type: none"> • MJ Eriksson A/S • Barslund and TBI Infra I/S Consortium • Per Aarsleff A/S
Kombinationsmulighed: Anlægsarbejde Gladsaxe-Lyngby-Taarbæk	<ul style="list-style-type: none"> • Barslund and TBI Infra I/S Consortium • Per Aarsleff A/S • Società Italiana per Condotte d'Acqua S.p.A.

Dialog med omgivelserne om ekspropriation

For at få den nødvendige plads til at anlægge og drive letbanen skal selskabet erhverve areal gennem ekspropriation. Ekspropriation indebærer, at ejendommene langs med banen skal afgive arealer, permanent eller midlertidigt. Dette sker mod erstatning.

Ekspropriation kan også indebære, at der bliver lagt begrænsninger på udnyttelsen af ejendommene, der grænser op til banen. Også disse ekspropriationer sker mod erstatning. 500-600 ejendomme bliver berørt af ekspropriation. Flere ejendomme indeholder mange husstande, så samlet set påvirkes ca. 25.000 mennesker af ekspropriationerne. Dertil kommer en lang række virksomheder.

Selskabet har indledt ekspropriationsprocessen i 2016 med en række individuelle møder samt fællesmøder med berørte naboer. Det har for mange borgere vedkommende været første gang, at de konkret er blevet opmærksomme på, hvordan letbanen kommer til at berøre deres ejendomme.

Med udgangspunkt i den vedtagne kommunikationsstrategi og handlingsplan for letbanen har selskabet udarbejdet et koncept for den dialogindsats, som finder sted med berørte naboer og andre interessenter. Dialogindsatsen skal sikre, at borgerne føler sig godt klædt på under hele processen, samt at ejer kredsen er bekendt med indholdet og opgavefordelingen.

Der har været fokus på forventningsafstemning om de gener, som processen uundgåeligt vil medføre. Der er blandt an-

det blevet udarbejdet nyt materiale, der informerer om processen og projektet, til brug på møderne med naboer og som information til alle interesserede på letbanens hjemmeside. Selskabet har også indledt en møderække med kommunerne og regionen med det formål at udpege lokaliteter, som kræver en særlig indsats.

Ekspropriationsprocessen fortsætter de kommende år med besigtigelsesforretninger og ekspropriationsforretninger. Det vil løbende blive vurderet, om der er brug for yderligere initiativer, der kan sikre en god dialog med omgivelserne, eksempelvis borgermøder, en presseindsats e.l.

Visualisering af en letbanestation ved Vallensbækvej i Brøndby Kommune.

God trafikinformation kan afhjælpe fremkommeligheden ved at understøtte trafikanternes valg af ruter og transportmiddel

Arbejder med trafikomlægning i anlægsfasen

Ledningsomlægninger og anlægsarbejder ved etablering af letbanen vil medføre betydelige gener for trafikken. Forud for færdiggørelsen af udbudsmaterialet har de berørte vejmyndigheder – dvs. beliggenhedskommunerne og Vejdirektoratet – fået principper for trafikomlægninger i anlægsperioden i høring.

Principperne afspejler den forudsatte strategi, hvor hensyn til vejkapacitet afvejes mod behovet for at udføre arbejdet så hurtigt og så lidt opdelt som muligt. Dette vil medføre, at der i hele anlægsperioden vil være nedsat kapacitet i forhold til de eksisterende forhold. I forlængelse af høringen nedsatte Ho-

vedstadens Letbane en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe med repræsentanter for kommunerne, Region Hovedstaden, Vejdirektoratet og Movia, som skulle belyse mulige optimeringer af de foreslåede principper. Arbejdet mandede ud i en række drøftelser om yderligere detaljering af rammerne for trafikafviklingen.

Der er i den forbindelse særligt fokus på at sikre bustrafikkens fremkommelighed sammen med kommunerne og Movia. Detaljering af trafikale udfordringer i forbindelse med motorvejsramper er et andet fokusområde, der drøftes med Vejdirektoratet.

I udbudsmaterialet indgår en række

anlægsrestriktioner, der skal sikre, at der altid vil være vejadgang til Ring 3 for de omkringliggende bolig- og industriområder. Endvidere pålægges entreprenørerne at planlægge deres arbejde således, at de største trafikalt afhængige kryds ikke ombygges samtidig.

God trafikinformation kan afhjælpe fremkommeligheden ved at understøtte trafikanternes valg af ruter og transportmiddel. Hovedstadens Letbane har i samarbejde med vejmyndighederne arbejdet på at sikre rammerne for at kunne levere god trafikinformation om trafikomlægningerne og deres konsekvenser.

Dette arbejde fortsætter i 2017.

EY-granskningens resultater

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet har gennemført en ekstern granskning af letbanens anlægsbudget og udbudsmateriale som opfølgning på den politiske aftale af 12. maj 2016 om tilpasning af styringsmodellen for letbaneprojektet på Ring 3.

Granskningen, der er gennemført af revisionsvirksomheden EY, er offentliggjort i oktober efter drøftelse i forligskredsen bag statens deltagelse i projektet. Forligskredsen besluttede, at udbuddet kunne igangsættes, hvilket skete den 20. oktober 2016.

Det er EY's vurdering, at anlægsbudgettet består af en række velunderbyggede fysikestimater for bl.a. transportsystemet, anlægsarbejderne og omkostningerne til entreprenørens designarbejde og projektledelse.

EY anbefaler, at budgettet for bygherreorganisationen forhøjes med 360 mio. kr. EY vurderer, at Hovedstadens Letbane har forudsætningerne og bygherreorganisationen til at håndtere den fordeling af ansvar og risici mellem bygherre og entreprenør, der er lagt op til i projektet.

Der vil blive taget højde for EY's kommentarer, når det endelige budget til bygherreorganisationen fastlægges. Dette sker i forbindelse med den endelige beslutning om gennemførelse af letbanen, der skal træffes på grundlag af resultatet af udbuddet. Indtil da vil anlægsomkostninger til projektet skulle holdes inden for det afsatte beløb på 475 mio.kr. (2013-priser)

Megatendenser og fremtidens transport

Selskabet har i 2016 deltaget i en analyse om megatendenser og fremtidens transport. Selskabets arbejde har været finansieret af Region Hovedstaden og Metroselskabet, der skal bruge analysen som input i fremtidige udviklingsplaner.

Det overordnede mål med analysen har været at få kortlagt, hvilke megatenden-

ser der har betydning for det fremtidige transportbehov, samt komme med forslag til, hvordan disse tendenser kan indgå i fremtidige analyser om udbygningen af den kollektive transport i hovedstadsområdet.

Arbejdet med kortlægning og opbygning af et fælles vidensgrundlag om megatendenser er sket i tæt samarbejde med

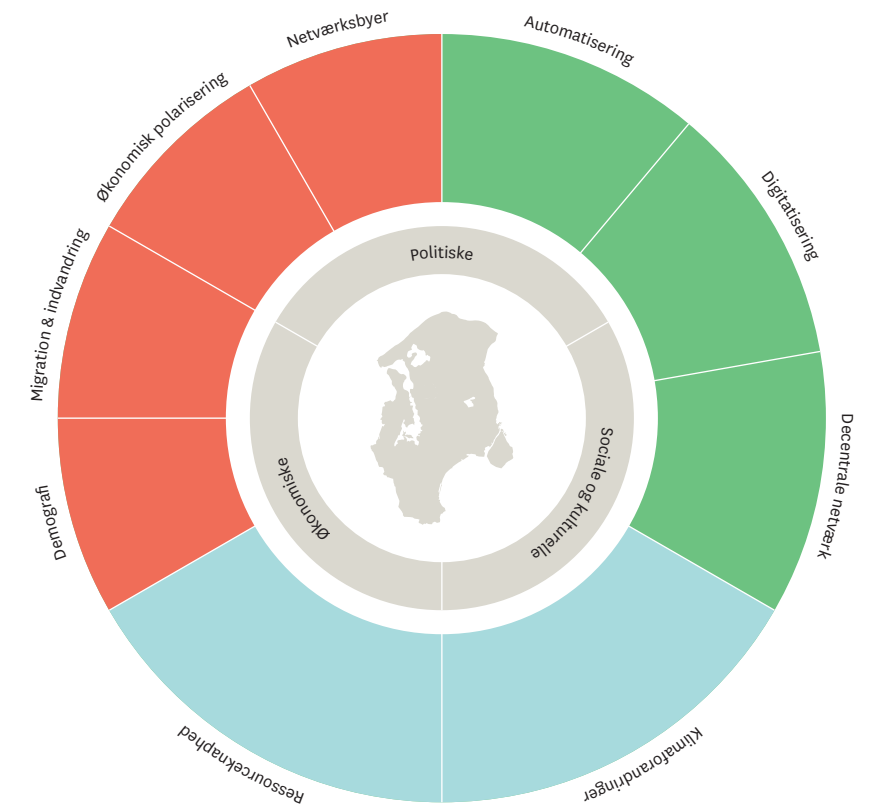
selskabets Review Board, der består af uafhængige forskere med særlig ekspertise inden for transport- og byplanområdet.

De foreløbige resultater af kortlægningen har vist, at det specielt er tendenser inden for urbanisering og teknologisk udvikling, der forventes at få stor betydning for fremtidens mobilitet og transportbehov i hovedstadsområdet.

Figuren viser de vigtigste megatendenser, der sammen med sociale, økonomiske og politiske tendenser kan påvirke fremtidens transport. Tendenserne er udpeget og analyseret i et samarbejde med selskabets review board i en proces, hvor danske og internationale eksperter samt unge iværksættere og forskere har været involveret.

De sociale, kulturelle, økonomiske og politiske tendenser i samfundet er afgørende for, hvordan de beskrevne megatendenser vil påvirke hovedstadsområdet.

- Teknologi
- Klima og ressourcer
- Urbanisering

Virksomheds- ledelse

Letbanestationerne bliver et let genkendeligt element i bybilledet.

Hovedstadens Letbane, på daværende tidspunkt Ring 3 Letbane I/S, er stiftet i juni 2014 med hjemmel i Lov nr. 165 af 26. februar 2014. Hovedstadens Letbane skal varetage både drift og anlæg af letbanen langs Ring 3.

Lov om letbane langs Ring 3 blev ændret den 31. maj 2016, da anlægsloven blev vedtaget. Anlægsloven blev fremsat på baggrund af VVM-redegørelsen og projekteringen af Hovedstadens Letbane. Det var i forbindelse med vedtagelsen af anlægsloven, at selskabsnavnet blev ændret til Hovedstadens Letbane I/S.

Hovedstadens Letbane ejes af staten ved Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, Region Hovedstaden og 11 kommuner: Ishøj Kommune, Vallensbæk Kommune, Hvidovre Kommune, Albertslund Kommune, Brøndby Kommune, Rødovre Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Herlev Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Hovedstadens Letbanes bestyrelse er selskabets øverste ledelse og har ansva-

ret for, at selskabet opfylder de formål, lovgivningen har opstillet. Bestyrelsen består af ni medlemmer, der er udpeget for en periode på fire år. Staten udpeger fem medlemmer, mens Region Hovedstaden udpeger to medlemmer. Kommunerne udpeger i fællesskab to medlemmer.

Bestyrelsens sammensætning blev ændret i henhold til forligspartiernes aftale af 12. maj 2016, der lå til grund for vedtagelsen af anlægsloven. I henhold til denne aftale skulle staten have flertal i bestyrelsen, og bestyrelsen blev med vedtægtsændringer, vedtaget den 9. november 2016, udvidet fra syv til ni bestyrelsesmedlemmer, hvorefter staten skulle udpege fem i stedet for tre medlemmer. Kommunerne og Region Hovedstaden er fortsat repræsenteret med to medlemmer hver. I 2016 blev der afholdt seks møder i bestyrelsen, ét bestyrelsesseminar, et interessentskabsmøde samt tre kvartalsmøder for Hovedstadens Letbanes interessenter.

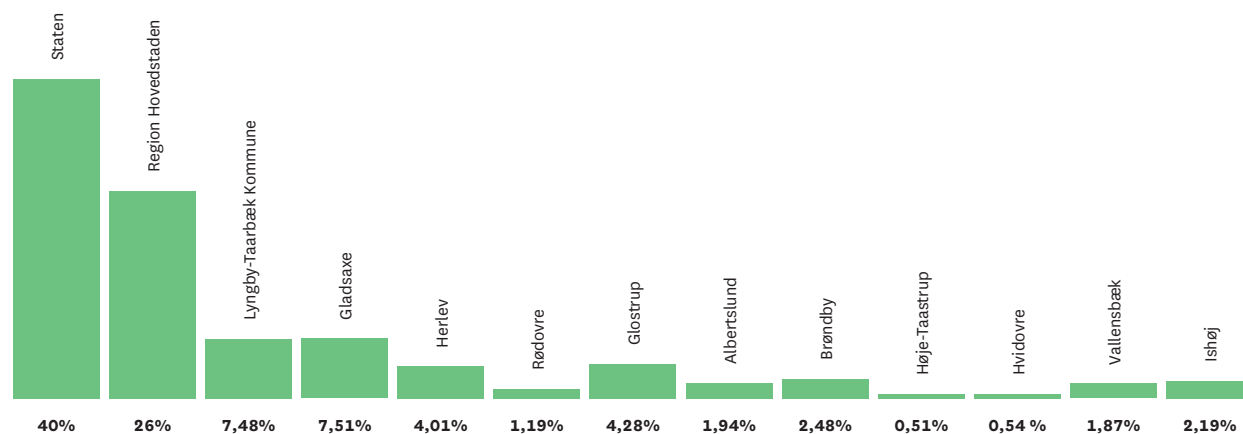
I overensstemmelse med Hovedstadens Letbanes vedtægter sender bestyrelsen kvartalsrapporter til interessenterne efter hvert regnskabsmæssigt kvartal,

og efterfølgende afholdes kvartalsmøde mellem ejerne af selskabet og bestyrelsens formandskab. På kvartalsmødet drøftes økonomirapportering og fremdrift. Til kvartalsmødet har ejerne mulighed for at deltage med medlemmer af byråd/kommunalbestyrelse/regionsråd ud over borgmestrene. Der træffes ikke beslutninger på kvartalsmøderne.

De 11 kommuner har ved stiftelsen af selskabet indgået aftale om at etablere et Borgmesterforum. Borgmesterforum koordinerer kommunernes valg af repræsentanter til bestyrelsen samt forbereder kommunernes deltagelse på kvartalsmøder, interessentskabsmødet og bestyrelsesmøder. Der er i 2016 afholdt fire møder i Borgmesterforum.

I henhold til lovgivningen stiller Metro-selskabet de nødvendige medarbejdere og øvrige ressourcer til rådighed for varetagelse af Hovedstadens Letbanes virksomhed, herunder til udførelse af administrations-, projekterings- og udbuds- og kontraktopgaver vedrørende letbanen langs Ring 3. Hovedstadens Letbane betaler Metroselskabet for at varetage de nævnte opgaver baseret på kostpris.

Ejerandel af Hovedstadens Letbane

Hovedstadens Letbanes compliance

Hovedstadens Letbane fremlægger sammen med årsregnskabet for 2016 en compliancetest for god selskabsledelse såvel som for samfundsansvar for selskabets bestyrelse. I 2016 har selskabet haft stort fokus på compliance i forhold til både god selskabsledelse og samfundsansvar.

God selskabsledelse

Hovedstadens Letbane har i 2016, med udgangspunkt i statens ejerskabspolitik og anbefalinger for god selskabsledelse fra Komité for God Selskabsledelse, offentliggjort en række selskabsdokumenter samlet i Hovedstadens Letbanes kompendium for god selskabsledelse. Offentliggørelsen heraf skal sikre større transparens for Hovedstadens Letbanes selskabsledelse.

Fremover vil selskabet som en fast årlig begivenhed foretage en compliancetest af Hovedstadens Letbanes selskabsdokumenter samt politikker og procedurer for selskabsledelse. Formålet med compliancetesten er at få udpeget de områder, hvor der er mulighed for forbedringer i forhold til gældende praksis.

Samfundsansvar

Hovedstadens Letbane fremlagde i maj 2016 en compliancetest vedrørende selskabets politikker og strategier for samfundsansvar. Testen viste, at Hovedstadens Letbane levede op til de krav og anbefalinger, der fremgik af årsregnskabslovens nugældende regler. I henhold til statens ejerskabspolitik samt anbefalinger for god selskabsledelse blev det anbefalet, at selskabet skulle etablere politikker for samfundsansvar, samt at

Hovedstadens Letbane med fordel kunne tilslutte sig internationalt anerkendte standarder for samfundsansvar.

Compliancetesten vurderede derudover, hvilke umiddelbare ændringer der skulle foretages som følge af ændringen af årsregnskabsloven, der for Hovedstadens Letbanes vedkommende finder anvendelse for det regnskabsår, der begynder 1. januar 2015. Compliancetesten tog endvidere udgangspunkt i kravene i Charter for Samfundsansvar i Bygge- og Anlægsbranchen, som Hovedstadens Letbane tiltrådte i 2015.

På baggrund af de kommende krav til samfundsansvar som følge af ændringerne af årsregnskabsloven var det Hovedstadens Letbanes vurdering, at det ville være mest hensigtsmæssigt, om Hovedstadens Letbane tiltrådte FN Global Compact og dermed fremadrettet udarbejdede en selvstændig afrapportering på samfundsansvar uafhængig af selskabets årsrapport.

Den 22. august 2016 tiltrådte Hovedstadens Letbane derfor FN Global Compact, og afrapportering på samfundsansvar i henhold til Årsregnskabslovens § 99a kan læses i Hovedstadens Letbanes CSR-rapport 2016, som indsendt til FN, jf. § 99a, stk. 7.

CSR-rapporten kan læses på dinletbane.dk/csr.

Testen viste, at Hovedstadens Letbane levede op til de krav og anbefalinger, der fremgik af årsregnskabslovens nugældende regler

Hovedstadens Letbanes bestyrelse består af 56 pct. mænd og 44 pct. kvinder

Hovedstadens Letbanes ansatte

I henhold til Lov om Hovedstadens Letbane er der kun én ansat i selskabet, nemlig den administrerende direktør, der er den til enhver tid siddende administrerende direktør i Metroselskabet.

Metroselskabet stiller i henhold til loven de nødvendige medarbejdere og øvrige ressourcer til rådighed for varetagelse af Hovedstadens Letbanes virksomhed, som beskrevet ovenfor. Kønsfordelingen blandt alle medarbejdere er ca. 40 pct. kvinder og ca. 60 pct. mænd. Ca. 10 pct. af de ansatte er udlændinge, der primært kommer fra europæiske nabolande.

Blandt de fem direktører er 40 pct. mænd og 60 pct. kvinder. Kønsfordelingen for det samlede ledelseslag under bestyrelsen udgør 64 pct. og 36 pct. kvinder. Dette er en ændring siden 2015, hvor fordelingen var ca. 67 pct. mænd og 33 pct. kvinder.

Hovedstadens Letbanes bestyrelse består af 56 pct. mænd og 44 pct. kvinder. Bestyrelsen vælges af selskabets ejere.

Ved regnskabsårets udløb beskæftigede selskabet 325 medarbejdere mod 289 i 2015. Medarbejderne tager sig blandt andet af selskabets administration og projektering af letbane langs Ring 3. Efter udbudsmaterialet er sendt til tilbudsgiverne, er antallet af rådgivere tilknyttet projektet reduceret fra 100 til 40.

Medarbejderstaben har en bred uddannelsesmæssig sammensætning, idet selskabet beskæftiger bl.a. ingeniører med mange forskellige fagretninger, landinspektører, geologer, arkitekter og dataloger samt en række samfundsvidenskabelige kandidater. Selskabet er en videnstung organisation, der beskæftiger en lang række højt specialiserede medarbejdere inden for arbejdet med eksempelvis beton, elektriske installationer og sikkerhed samt miljø og risiko.

Hovedstadens Letbanes bestyrelse

Birgitte Brinch Madsen *Bestyrelsesformand*

Tiltrådt den 10. november 2016
Udpeget af staten
Direktør
Fødselsår: 1963
Honorar 2016: 42.392 kr.

Tillidshverv:

Bestyrelsesformand i Intech International A/S
Bestyrelsesmedlem i Metroselskabet
Bestyrelsesmedlem i Danske Invest
Bestyrelsesmedlem i Nordsøfonden
Bestyrelsesmedlem i DEIF A/S
Bestyrelsesmedlem i Orbicon A/S
Bestyrelsesmedlem i EUDP (Energiteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram)
Bestyrelsesmedlem i GUDP (Grønt udviklings- og demonstrationsprogram)

Karin Søjberg Holst *Næstformand*

Formand for Borgmesterforum
Udpeget af Borgmesterforum
Borgmester, Gladsaxe Kommune
Fødselsår: 1945
Honorar 2016: 200.000 kr.

Tillidshverv:

Formand for Gladsaxe Erhvervsråd
Bestyrelsesmedlem i Vestforbrænding I/S
Bestyrelsesmedlem i HMN Naturgas I/S

Finn Rudaizky *Næstformand*

Tiltrådt 1. februar 2017
Udpeget af Region Hovedstaden
Medlem af borgerrepræsentationen i Københavns Kommune
Fødselsår: 1942
Honorar 2016: 0 kr.

Tillidshverv:

Medlem af Socialudvalget,
Københavns Kommune

John Steen-Mikkelsen *Bestyrelsesmedlem*

Tiltrådt den 10. november 2016
Udpeget af staten
Administrerende direktør, Danske Færger A/S og Bornholmstrafikken Holding A/S
Fødselsår: 1955
Honorar 2016: 14.130 kr.

Tillidshverv:

Formand for Bilfærgernes Rederiforening
Medlem af bestyrelsen i Interferry

Annie Hagel *Bestyrelsesmedlem*

Udpeget af Region Hovedstaden
Regionsrådsmedlem, Region Hovedstaden
Freelancejournalist
Honorar 2016: 100.000 kr.

Tillidshverv:

Medlem af Sundhedsudvalget,
Region Hovedstaden
Medlem af udvalget for sammenhængende patientforløb, Region Hovedstaden

Mogens Therkelsen *Bestyrelsesmedlem*

Tiltrådt den 10. november 2016
Udpeget af staten
Direktør/formand, Mt Holding ApS af 12. september 2012
Fødselsår: 1940
Honorar 2016: 14.130 kr.

Tillidshverv:

Formand i bestyrelsen for H.P. Therkelsen A/S
Medlem af udvalgene DI infrastruktur, DI transport og DI Gods
Formand for Union Bank, Flensborg
Medlem af bestyrelsen i Flensborg Avis
Medlem af bestyrelsen i Frøsløvejrens Efterskole
Medlem af Dansk/Tysk Transportkommission
Medlem af bestyrelsen i FDE Fonden

Niels Hald *Bestyrelsesmedlem*

Tiltrådt den 10. november 2016
Udpeget af staten
Administrerende direktør, Bryggeriforeningen
Fødselsår: 1953
Honorar 2016: 14.130 kr.

Tillidshverv:

Bestyrelsesmedlem i Dansk Retursystem A/S
Bestyrelsesmedlem i Den Skandinaviske Bryggerhøjskole ApS
Brewers of Europe, Unesda og EFBW

Helle Busck Fensvig *Bestyrelsesmedlem*

Tiltrådt den 10. november 2016
Udpeget af staten
Administrerende direktør, Arnold Busck A/S
Fødselsår: 1965
Honorar 2016: 14.130 kr.

Tillidshverv:

Bestyrelsesformand i Neptun Ejendomme A/S
Bestyrelsesmedlem i Fonden DBK
Bestyrelsesmedlem i Detail Forum
Bestyrelsesmedlem i Boghandlerforeningen

Søren P. Rasmussen *Bestyrelsesmedlem*

Udpeget af Borgmesterforum
Medlem af kommunalbestyrelsen,
Lyngby-Taarbæk Kommune
Honorar 2016: 100.000 kr.

Tillidshverv:

Formand for Børne- og Ungeudvalget,
Lyngby-Taarbæk Kommune
Medlem af Økonomiudvalget af
Lyngby-Taarbæk Kommune
Medlem af Social- og Sundhedsudvalget,
Lyngby-Taarbæk Kommune
Medlem af Byplanudvalget,
Lyngby-Taarbæk Kommune
Medlem af Kultur- og Fritidsudvalget,
Lyngby-Taarbæk Kommune

Forhenværende bestyrelsesmedlemmer

Anne Grete Holmsgaard Bestyrelsesformand

Fratrådte den 9. november 2016
 Udpeget af staten
 Direktør, Biorefining Alliance
 Honorar 2016: 257.609 kr.

Tillidshverv:

Formand for Energifonden.net
 Formand for interessentforum
 under Energinet.dk

Dorthe Vinther Bestyrelsesmedlem

Fratrådte den 9. november 2016
 Udpeget af staten
 HR-direktør, Energinet.dk
 Honorar 2016: 85.870 kr.

Johnny B. Hansen Bestyrelsesmedlem

Fratrådte den 9. november 2016
 Udpeget af staten
 Administrerende direktør, Umove A/S
 Honorar 2016: 85.870 kr.

Tillidshverv:

Formand for Aarhus Letbane I/S
 Formand for bestyrelsen, HTS fonden
 Medlem af Danmarks Vækstråd

Henrik Thorup Næstformand

Fratrådte den 31. januar 2017
 Udpeget af Region Hovedstaden
 Næstformand i Region Hovedstaden
 Næstformand for Statsrevisorerne
 Honorar 2016: 200.000 kr.

Tillidshverv:

Medlem af Forretningsudvalget,
 Region Hovedstaden
 Bestyrelsesmedlem i Danske Regioner
 Bestyrelsesmedlem for pensionskassen
 for sygeplejersker, PKA
 Medlem af Landstandlægenævnet
 Medlem af Skatteankenævnet Nærum
 Medlem af Kommunernes Lønningsnævn
 Formand for bevillingsnævnet i Gentofte
 Kommune

Deltagelse i bestyrelsesmøder 2016

Medlem	Bestyrelsesmøder før 1/11	Bestyrelsesmøder efter 1/11
Birgitte Brinch Madsen	-	2/2
Karin Søjberg Holst	4/4	2/2
Henrik Thorup	4/4	2/2
John Steen-Mikkelsen	-	2/2
Mogens Therkelsen	-	1/2
Helle Busck Fensvig	-	2/2
Niels Hald	-	2/2
Annie Hagel	4/4	2/2
Søren P. Rasmussen	3/4	2/2
Anne Grete Holmsgaard	4/4	-
Dorthe Vinther	4/4	-
Johnny B. Hansen	3/4	-

Hovedstadens Letbanes direktion

Henrik Plougmann Olsen Administrerende direktør, Hovedstadens Letbane I/S og Metroselskabet I/S

Tillidshverv:

Bestyrelsesmedlem i Rejsekort A/S
 Bestyrelsesmedlem i Banebranchen
 Bestyrelsesmedlem i Københavns Madhus
 Medlem af Aftagerpanelet på IFSK,
 Københavns Universitet
 Bestyrelsesmedlem i DGI-byen

Selskabets direktion supporteres
 af en direktørgruppe bestående af:

Anne-Grethe Foss Viceadministrerende direktør

Erik Skotting Teknisk direktør

Rebekka Nymark Kundedirektør

Louise Høst Plan- og arbejdsmarkedsdirektør

Resultater og forventninger

Årets resultat

Hovedstadens Letbane får først passagerindtægter, når banen åbner i 2023/2024.

I de første år vil selskabets regnskaber derfor udvise et underskud, som kommer af, at der foretages meget store investeringer i anlægget af banen, mens der ikke er indtægter fra passagerer.

Selskabets økonomi er planlagt efter denne metode, som også kendes fra Storebæltsbroen, Øresundsbroen, Københavns Metro og Femern Bælt-forbindelsen.

Resultatet for 2016 har været i overensstemmelse med forventningerne.

Såfremt selskabets økonomi afviger fra forventningerne, vil dette blive oplyst i form af ændringer i indbetalingerne fra ejerkredsen i anlægsperioden og/eller de senere driftstilskud.

Resultat før ned- og afskrivninger udgør et underskud på 2 mio. kr. for 2016. Ned- og afskrivninger udgør i alt 158 mio. kr. i 2016 og vedrører nedskrivning på anlæg af letbane. Resultatet før finansielle poster udgør herefter et underskud på 161 mio. kr. Finansielle poster udgør en indtægt på 33 mio. kr. Årets resultat udgør herefter et underskud på 128 mio. kr.

Egenkapitalens udvikling

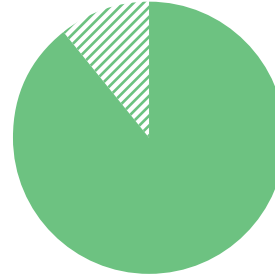
Hovedstadens Letbane I/S blev stiftet den 19. juni 2014. Staten ved Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, Region Hovedstaden og Lyngby-Taarbæk Kommune, Gladsaxe Kommune, Herlev Kommune, Rødovre Kommune, Glostrup Kommune, Albertslund Kommune, Brøndby Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Hvidovre Kommune, Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune har i forbindelse med stiftelsen indskudt 3,5 mia. kr. Selskabets regnskabsmæssige underskud på 128 mio. kr. er fragået egenkapitalen, der ultimo 2016 udgør 3,1 mia. kr.

En konsekvens af den anvendte regnskabspraksis i Hovedstadens Letbane I/S er, at nedgangen i egenkapitalen må forventes at fortsætte også i de kommende år, kulminerende i forbindelse med indgåelse af de store anlægskontrakter, forventeligt i 2017.

Selskabet vil som følge af dette skulle optage en forpligtelse i regnskabet svarende til den negative værdi af pengestrømmene fra projektet. Denne vil påvirke driftsresultatet markant i det pågældende år, ligesom den indskudte egenkapital i det væsentligste må påregnes at være disponeret på dette tidspunkt. Dette er i overensstemmelse med forudsætningerne i forbindelse med stiftelse af selskabet.

Hovedstadens Letbane er et interessentskab, hvor ejerne hæfter 100 pct. for selskabet. En eventuel negativ egenkapital ville således ikke i sig selv medføre behov for yderligere indskud fra ejerne, når Hovedstadens Letbane I/S fortsat vil kunne servicere sin gæld som planlagt.

Årets investeringer 2016

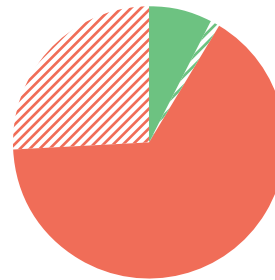
Anlægsomkostninger (mio. kr.)

144

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer (mio. kr.)

17

Investeringer pr. 31. december 2016 i forhold til samlet anlægsbudget

Anlægsomkostninger (mio. kr.)

427

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer (mio. kr.)

58

Anlægsomkostninger (mio. kr.)

3.617

Samlet budget (2016 priser)

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer (mio. kr.)

1.419

Samlet budget (2016 priser)

Finansiering, herunder langtidsøkonomi

Hovedstadens Letbane har udarbejdet et opdateret langtidsbudget i december 2016. Langtidsbudgettet viser forventningerne til den langsigtede økonomiske udvikling i selskabet. Langtidsbudgettet viser, at selskabets nettogæld forventes at nå sit maksimum i 2030 på ca. 3,9 mia. kr. (i løbende priser).

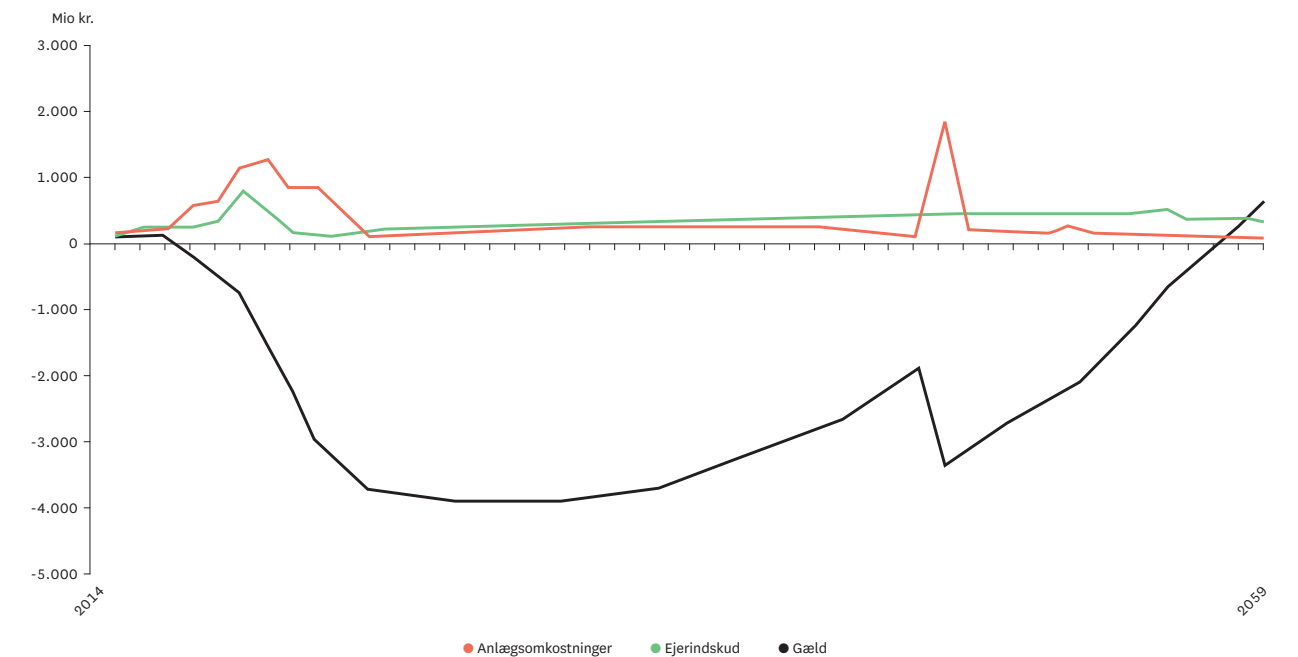
Gælden forventes at være tilbagebetalt i 2059, hvilket er i overensstemmelse med tidligere forventninger.

Investering i letbane

Der er i 2016 foretaget investeringer i anlæg af letbane på 161 mio. kr., heraf 144 mio. kr. vedrørende anlægsomkostninger og 17 mio. kr. vedrørende driftsrelaterede anlægsinvesteringer. I 2016 er der foretaget en nedskrivning på 158 mio. kr. vedrørende anlæg af letbane, og den regnskabsmæssige værdi af letbanen er i balancen opgjort til 0 kr. Dette som følge af, at investeringen i letbanen ikke fuldt ud vil blive genindvundet ved fremtidige indtægter i form af passagerindtægter mv. og derfor løbende nedskrives

til anlæggets forventede genindvindingsværdi under hensyntagen til de planlagte anlægsinvesteringer, jf. nedenfor. Den foretagne nedskrivning er i overensstemmelse med forventningerne. Nedskrivningen er baseret på et skøn over værdien af letbanen ud fra de forudsætninger, som selskabet har anvendt i det gældende langtidsbudget, og forventningerne til det fremtidige renteniveau (diskonteringsfaktor).

Langtidsøkonomi

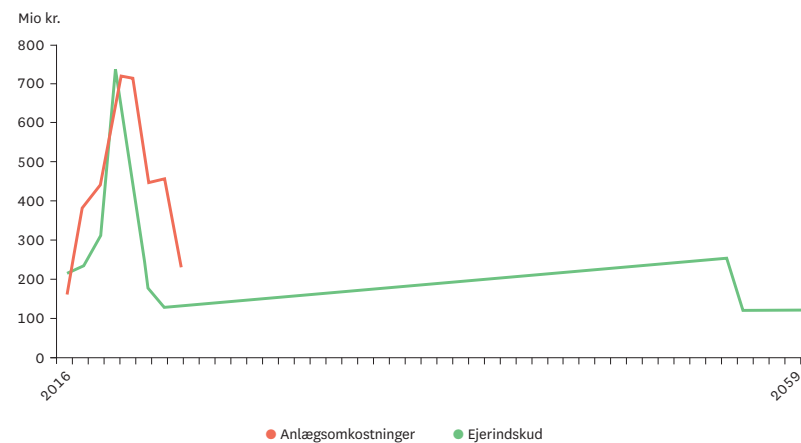

1. Som led i stiftelsen har selskabets ejere foretaget indskud til finansiering af anlægsomkostningerne. Staten ved Transport-, Bygnings- og Boligministeriet finansierer ca. 1,4 mia. kr. og Region Hovedstaden og de 11 involverede kommuner de resterende ca. 2,1 mia. kr. Tidspunkterne for indbetalingen af de respektive indskud er ved stiftelsen fastlagt i betalingsaftaler med de enkelte ejere.

2. De driftsrelaterede anlægsinvesteringer omfatter investering til anskaffelse af letbanetog, et kontrol- og vedligeholdelsescenter, prøvedrift, strategiske reservedele og reinvesteringer. De driftsrelaterede anlægsinvesteringer er finansieret af Region Hovedstaden og de 11 involverede kommuner ved, at de, når letbanen sættes i drift, indbetaler årlige driftstilskud til en samlet værdi af ca. 1 mia. kr., samt ved et forventet driftsoverskud til en værdi af i alt ca. 0,3 mia. kr.

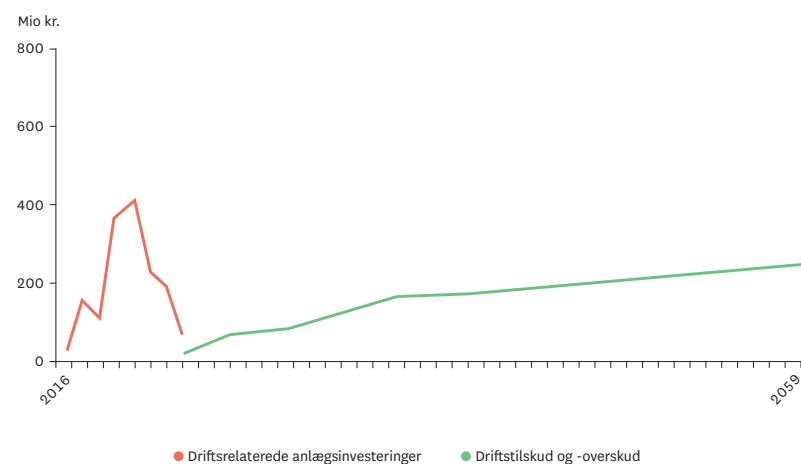
Det fremgår af tabellerne, at såvel selskabets anlægsomkostninger som de driftsrelaterede anlægsinvesteringer forventes afholdt i perioden fra 2014-2023, mens den tilhørende finansiering, dels fra ejerne i form af afdrag på ejerindskud og driftstilskud, dels fra passagerindtægterne fra driften af letbanen, forventes at tilgå selskabet ved årlige indbetalinger. I perioden indtil disse indbetalinger har betalt for den samlede letbane, finansieres differencen gennem lånoptagelse. Med udgangspunkt i det gældende langtidsbudget, der indgår som bilag til ledelsesberetningen, forventer selskabet, at lånene vil være fuldt afdraget i 2059.

1. Tidsmæssig forskydning mellem anlægsomkostninger og indtægter (ejerindskud)

- Investeringsbudgetterne og den tidsmæssige fordeling af investeringerne opdateres ved indgåelse af de store anlægskontrakter.
- Betaling af ejerindskud er aftalt i betalingsaftaler.

2. Tidsmæssig forskydning mellem driftsrelaterede anlægsomkostninger og indtægter (driftstilskud og -overskud)

- Investeringsbudgetterne og den tidsmæssige fordeling af investeringerne opdateres ved indgåelse af de store anlægskontrakter.
- Driftstilskuddet er aftalt i betalingsaftaler og opdateres senest et år før statens udtræden af interessentskabet.
- Driftsoverskuddet afhænger af antal passagerer, taksten, driftomkostninger mv.

Hoved- og nøgletal 2016

Alle tal i mio. kr.	2014	2015	2016
Resultat før af- og nedskrivninger	-1,8	-2,0	-2,3
Af- og nedskrivninger	-90,3	-204,6	-158,3
Resultat før finansielle poster	-92,1	-206,6	-160,6
Årets resultat	-92,1	-140,2	-128,0
Balancesum	3.740	3.725	4.004,3
Årets investering i letbanen	90,3	208,0	160,6
Egenkapital	3.332,0	3.193,0	3.065,3
Soliditetsgrad	89 %	86 %	77%

Nøgletal

$$\text{Soliditetsgrad} = \frac{\text{Kapitalindestående ultimo} \times 100}{\text{Samlede aktiver}}$$

Årsregnskab

Regnskabspraksis

Regnskabsgrundlag

Årsrapporten for Hovedstadens Letbane I/S er aflagt i overensstemmelse med den danske årsregnskabslovs bestemmelser for klasse D-virksomheder. Resultatopgørelsens opstilling er tilpasset for bedre at vise resultatdannelsen.

Regnskabsperioden er den 1. januar – 31. december 2016. Årsrapporten er aflagt i tusinder DKK. Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Årsregnskabsloven er ændret med virkning for regnskabsåret, der begynder den 1. januar 2016. Selskabet har implementeret ændringerne til årsregnskabet i årsregnskabet for 2015.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde interessentskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå interessentskabet, og forpligtelsernes værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og passiver til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost i det følgende.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterer på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Værdiregulering af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi, indregnes tillige i resultatopgørelsen.

Omregning fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som finansielle poster. Anlægsaktiver, der er købt i fremmed valuta, omregnes til kursen på transaktionsdagen.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles ved første indregning i balancen til kostpris og efterfølgende til dagsværdi. Afledte

finansielle instrumenter indregnes under henholdsvis andre tilgodehavender og forpligtelser.

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for sikring af dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i værdien af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelse.

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for sikring af fremtidige transaktioner, indregnes direkte på egenkapitalen. Når de sikrede transaktioner realiseres, indregnes de akkumulerede ændringer som en del af kostprisen for de pågældende regnskabsposter.

For afledte finansielle instrumenter, som ikke opfylder betingelserne for behandling som sikringsinstrumenter, indregnes ændringer i dagsværdi løbende i resultatopgørelsen som finansielle poster.

Resultatopgørelsen

Indtægter

Værdi af eget arbejde omfatter de i året medgåede personaleomkostninger og andre omkostninger, der på grundlag af et skøn kan henføres til anlæg af letbane. Beløbet er indregnet i kostprisen for anlæg af letbane.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger består af bestyrelses honorar.

Andre eksterne omkostninger

Under andre eksterne omkostninger indgår omkostninger til administration, herunder kontorhold mv. og varetagelse af bygherreorganisationen.

Finansielle poster

Finansielle poster indeholder renter, realiserede og urealiserede valutakursreguleringer samt værdireguleringer af interessentskabets lån, placeringer og afledte finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi.

Selskabsskat

Interessentskabet er ikke skattepligtigt.

Balancen

Materielle anlægsaktiver

Anlæg af letbane

Anlæg af letbane måles til medgåede omkostninger til forundersøgelser

samt værdi af eget arbejde, indtil det tidspunkt aktivet er klar til brug. Der afskrives ikke på anlæg af letbane i etableringsfasen, men der foretages årligt nedskrivning under hensyntagen til genindvindingsværdien, jf. afsnittet om værdiansættelse af anlægsaktiver.

Værdiansættelse af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved afskrivning. Hvis dette er tilfældet, gennemføres en nedskrivningstest til afgørelse af, om genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi, og der nedskrives til denne lavere genindvindingsværdi.

Nedskrivningen indregnes som udgangspunkt i resultatopgørelsen. I de tilfælde hvor nedskrivningen kan henføres til en allerede indregnet hensat forpligtelse og derved allerede indregnet i resultatopgørelsen, modregnes nedskrivningen i de hensatte forpligtelser som et udtryk for en anvendelse heraf.

Genindvindingsværdien er den højeste af enten nettosalgsprisen fratrukket salgsomkostninger eller kapitalværdien. Ved opgørelse af kapitalværdien tilbagediskonteres skønnede fremtidige pengestrømme til nutidsværdi.

Omsætningsaktiver

Ejendomme

Ejendomme måles som udgangspunkt til kostpris eller genanskaffelsesværdi, hvor denne afviger væsentligt fra kostprisen.

Tilgodehavender

Tilgodehavender indregnes i balancen til amortiseret kostpris. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger omfatter kontante beholdninger og bankindeståender samt værdipapirer med en restløbetid på anskaffelsestidspunktet på under tre måneder, og som uden hindring kan omsættes til likvider, og hvorpå der kun er ubetydelige risici for værdiændringer. Værdipapirer og placeringer måles til dagsværdi på balancedagen.

Langfristede gældsforpligtelser
Langfristet gæld måles på tidspunktet for lånoptagelse til kostpris, svarende til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles gæld til amortiseret kostpris, medmindre der foretages sikring af gældsforpligtelsernes dagsværdi.

Gældsforpligtelser, der er sikret for ændringer i dagsværdien og effektiviteten af denne sikring kan dokumenteres, måles efterfølgende til dagsværdi. Ændringer i dagsværdien indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i dagsværdien af sikringsinstrumenterne.

Kortfristet del af langfristet gæld indregnes under afdrag på langfristede gældsforpligtelser.

Andre finansielle forpligtelser
Andre finansielle forpligtelser, der omfatter banklån, kreditorer og anden gæld, måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Hensatte forpligtelser
Hensatte forpligtelser indregnes, når interessentskabet har en retslig eller faktisk forpligtelse som følge af en begivenhed i regnskabsåret eller tidligere år og det er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil medføre træk på interessentskabets ressourcer.

Hensatte forpligtelser måles som det bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne. Hensatte forpligtelser måles til nutidsværdi.

Det fremgår af principperne beskrevet under afsnittet om værdiansættelse af anlægsaktiver, at værdien af letbanen nedskrives under hensyntagen til den beregnede genindvindingsværdi for letbanen. Såfremt nedskrivningen imidlertid ikke kan foretages inden for den regnskabsmæssige værdi af det pågældende aktiv, foretages en regnskabsmæssig hensættelse til dækning af den resterende forpligtelse.

Pengestrømsopgørelse
Pengestrømsopgørelsen for interessentskabet præsenteres efter den indirekte metode og viser pengestrømme vedrørende drift, investeringer og finansiering samt interessentskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme vedrørende driftsaktiviteter opgøres som driftsresultat reguleret for ikke-kontante driftsposter.

Pengestrømme vedrørende investeringsaktiviteter omfatter betalinger i forbindelse med anlæg af letbane og investeringer i værdipapirer.

Pengestrømme vedrørende finansieringsaktiviteter omfatter ændringer i tilgodehavender, leverandørgæld og anden gæld samt nettofinansieringsomkostninger.

Likvider omfatter likvide beholdninger og kortfristede værdipapirer.

Resultatopgørelse

Resultatopgørelse

For perioden 1. januar - 31. december 2016

(alle tal i 1.000 kr.)

	Note	2016	2015
Indtægter			
Værdi af eget arbejde		19.361	17.302
Indtægter i alt		19.361	17.302
Omkostninger			
Personaleomkostninger	1	-1.128	-1.100
Andre eksterne omkostninger		-20.551	-18.198
Omkostninger i alt		-21.679	-19.298
Resultat før ned- og afskrivninger		-2.318	-1.995
Ned- og afskrivninger			
Nedskrivninger	2	-158.302	-204.612
Ned- og afskrivninger i alt		-158.302	-204.612
Resultat før finansielle poster		-160.620	-206.607
Finansielle poster			
Finansielle indtægter	3	36.980	74.426
Finansielle omkostninger	3	-4.380	-8.038
Finansielle poster i alt		32.600	66.388
Årets resultat		-128.021	-140.220

Balance

Aktiver

Pr. 31. december 2016

(alle tal i 1.000 kr.)

	Note	2016	2015
Anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver			
Anlæg af letbane	4	0	0
Materielle anlægsaktiver i alt		0	0
Anlægsaktiver i alt		0	0
Omsætningsaktiver			
Tilgodehavender, Staten	5	1.192.864	1.323.532
Tilgodehavender, Region Hovedstaden	5	1.203.931	1.021.755
Tilgodehavender, kommunerne	5	1.398.850	1.202.148
Andre tilgodehavender	5	10.527	20.515
Likvide beholdninger	6	198.131	157.164
Omsætningsaktiver i alt		4.004.302	3.725.113
Aktiver i alt		4.004.302	3.725.113

Passiver

Pr. 31. december 2016

(alle tal i 1.000 kr.)

	Note	2016	2015
Kapitalindestående			
Primo		3.193.324	3.331.746
Årets resultat		-128.021	-138.422
Kapitalindestående i alt		3.065.303	3.193.324
Langfristede gældsforpligtelser			
Langfristede gældsforpligtelser	7	784.089	492.986
Langfristede gældsforpligtelser i alt		784.089	492.986
Kortfristede gældsforpligtelser			
Kortfristet del af langfristet gæld	7	103.687	0
Leverandørgæld		16.942	38.112
Periodeafgrænsningsposter		239	45
Forudbetalt tilkøb	5	33.378	0
Anden gæld	8	662	646
Kortfristede gældsforpligtelser i alt		154.909	38.802
Gældsforpligtelser i alt		938.998	531.789
Passiver i alt		4.004.302	3.725.113
Forslag til resultatdisponering	9		
Begivenheder efter balancedagen	10		
Eventualforpligtelser	11		
Revisions- og rådgivningshonorar	12		
Nærtstående parter	13		

Egenkapitalsopgørelse

(alle tal i 1.000 kr.)

	Ejerindskud	Overført resultat	I alt
Primo 2015	3.451.784	-120.038	3.331.746
Stiftelsesomkostninger, tilbageført	0	1.798	1.798
Overført fra årets resultat	0	-140.220	-140.220
Primo 2016	3.451.784	-258.460	3.193.324
Overført fra årets resultat	0	-128.021	-128.021
Ultimo	3.451.784	-386.480	3.065.303

Specifikation af ejerindskud	Ejerandel	Indskud
Staten	40%	1.380.476
Region Hovedstaden	26%	897.567
Lyngby-Taarbæk Kommune	7,48%	258.223
Gladsaxe Kommune	7,51%	259.397
Herlev Kommune	4,01%	138.501
Rødovre Kommune	1,19%	41.081
Glostrup Kommune	4,28%	147.891
Albertslund Kommune	1,94%	66.903
Brøndby Kommune	2,48%	85.683
Høje-Taastrup Kommune	0,51%	17.606
Hvidovre Kommune	0,54%	18.780
Vallensbæk Kommune	1,87%	64.556
Ishøj Kommune	2,18%	75.119
Ejerindskud i alt	100%	3.451.784

Parterne har i principaftale om anlæg og drift af en letbane på Ring 3 af 20. juni 2013 aftalt at bidrage til finansieringen af anlægsomkostningerne. Finansieringen af anlægsomkostninger er fastlagt ud fra ejerforholdene ved stiftelsen. Ejerforholdene fastholdes frem til driftsstart.

Region Hovedstaden og kommunerne indskyder desuden, fra letbanens overgang til passagerdrift, årlige indskud til dækning af de årlige driftsomkostninger, inklusive driftsrelaterede anlægsinvesteringer, modregnet passagerindtægterne. Region Hovedstaden finansierer 43 pct. af driftstilskuddet og kommunerne 57 pct. Kommunerne har, jf. principaftalen, endnu ikke aftalt fordelingen af driftstilskuddet. Når fordelingen mellem kommunerne er aftalt, vil denne fordeling danne grundlag for fastlæggelse af kommunernes årlige driftstilskud.

Folketinget har den 31. maj 2016 vedtaget forslag til anlægslov for letbane på Ring 3 - lov nr. 657 af 8. juni 2016. I forlængelse af loven og deraf følgende ændringer i selskabets vedtægter har Region Hovedstaden og kommunerne udvidet deres korrektionsreserver til 30 % svarende til staten og har indskudt yderligere 395,0 mio. kr. (379,3 mio. kr. i 2013-priser) i selskabet.

Den indskudte egenkapital er i forhold til lov om letbane på Ring 3, lov nr. L165 af 26. februar 2014 og lov om ændring af lov om letbane på Ring 3, lov om Metroselskabet I/S og Udviklingselskabet By & Havn I/S og lov om trafikelskaber, lov nr. 657 af 8. juni 2016 fremkommet som følger:

(alle tal i 1.000 kr.)

	Staten	Region Hovedstaden	Kommunerne	I alt
Indskud jf. § 1 stk. 3 (2014)	1.794.738	1.001.236	1.309.308	4.105.282
Indskud jf. § 1 stk. 4 (2016)	0	171.526	223.493	395.019
Indskudt korrektionsreserve (2014)	-138.087	-103.669	-135.567	-377.323
Indskudt korrektionsreserve (2016)	0	-171.526	-223.493	-395.019
Korrektionsreserve i statslig regi	-276.174	0	0	-276.174
Indskud i alt	1.380.476	897.567	1.173.741	3.451.784

Pengestrømsopgørelse

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Pengestrømme fra driftsaktivitet		
Personaleomkostninger	-1.128	-1.100
Andre eksterne omkostninger	-20.551	-18.198
Pengestrømme fra driftsaktivitet i alt	-21.679	-19.298
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		
Investeringer i anlæg af letbane	-138.941	-187.310
Pengestrømme fra investeringsaktivitet i alt	-138.941	-187.310
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		
Lånoptagelse, netto (ekskl. værdiregulering)	0	100.000
Langfristede gældsforpligtelser	394.790	15.663
Tilgodehavender	-238.221	88.054
Kortfristet gæld	12.418	9.187
Nettofinansieringsomkostninger	32.600	66.388
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet i alt	201.587	279.291
Ændring i likvider	40.966	72.684
Likvider primo	157.164	84.479
Likvider ultimo	198.131	157.164

Pengestrømsopgørelsen kan ikke direkte udledes af årsregnskabet's øvrige bestanddele.

Noter

Note 1

Personaleomkostninger

Direktionen i Metroselskabet I/S er tillige direktion i Hovedstadens Letbane I/S. Direktionen oppebærer ikke vederlag i Hovedstadens Letbane I/S.

Selskabet har i året ikke beskæftiget medarbejdere ud over direktionen. Metroselskabet I/S stiller de nødvendige medarbejdere og øvrige ressourcer til rådighed for varetagelse af Hovedstadens Letbane I/S' virksomhed, herunder til udførelse af administrations-, projekterings- og udbuds- og kontraktopgaver vedrørende letbanen på Ring 3 og varetagelse af Hovedstadens Letbane I/S' gælds- og formueforvaltning. Der afregnes administrationshonorar herfor.

I personaleomkostninger indgår gager til selskabets bestyrelse med 1.128 t.kr.

Note 2

Ned- og afskrivninger

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Nedskrivning anlægsomkostninger	142.090	176.165
Nedskrivning driftsrelaterede anlægsinvesteringer	16.213	28.447
Ned- og afskrivninger i alt	158.302	204.612

Note 3

Finansielle poster

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Finansielle indtægter	36.980	74.426
Finansielle omkostninger	-4.380	-8.038
Finansielle poster i alt	32.600	66.388

Note 4

Anlæg af letbane

(alle tal i 1.000 kr.)

	<i>Anlægs- omkostninger</i>	<i>Driftsrelaterede anlægs- investeringer</i>	I alt
Anskaffelsessum			
Primo	280.093	40.302	320.394
Årets netto-tilgang	142.090	16.213	158.302
Ultimo	422.183	56.515	478.696
Ned- og afskrivninger			
Primo	-280.093	-40.302	-320.394
Årets netto-tilgang	-142.090	-16.213	-158.302
Ultimo	-422.183	-56.515	-478.696
Bogført primoværdi	0	0	0
Bogført ultimoværdi	0	0	0

Anlæg af letbane består af de medgåede omkostninger til de forberedende arbejder.

Værdien af anlægsaktivet er nedskrevet til 0 kr. Dette er en følge af, at letbanen løbende nedskrives til anlæggets forventede genindvindingsværdi under hensyntagen til de planlagte anlægsomkostninger.

Såfremt nedskrivningen ikke kan foretages inden for den regnskabsmæssige værdi af aktivet, foretages en regnskabsmæssig hensættelse til dækning af de resterende forpligtelser, jf. selskabets regnskabspraksis.

Da den samlede investering ikke kan finansieres af de fremtidige forventede indtægter, vil selskabet, forventeligt i 2017, skulle optage en forpligtelse i regnskabet svarende til den negative værdi af pengestrømmene fra projektet. Forpligtelsen vil skulle optages når selskabet har forpligtet sig til opførelsen af Letbanen. Dette vurderes, at være på tidspunktet for underskrivelse af de store anlægskontrakter. Egenkapitalen vil som følge heraf blive påvirket negativt. Dette er i overensstemmelse med forudsætningerne i forbindelse med stiftelse af selskabet.

Note 5

Tilgodehavender, omsætningsaktiver

(alle tal i 1.000 kr.)

	<i>Staten</i>	<i>Region Hovedstaden</i>	<i>Kommunerne</i>	I alt
Primo	1.323.532	1.021.755	1.202.148	3.547.435
Årets tilgang (rentetilskrivning)	13.797	10.651	12.532	36.980
Årets tilgang (ændrede korrektionsreserver)	0	171.526	223.494	395.019
Årets tilgang (tilkøbsaftaler)	0	0	33.378	33.378
Årets afgang (afdrag)	-144.465	0	-72.702	-217.166
Ultimo	1.192.864	1.203.931	1.398.850	3.795.646

Specifikation af tilgodehavender	2015	2016
Staten	1.323.532	1.192.864
Region Hovedstaden	1.021.755	1.203.931
Lyngby-Taarbæk Kommune	264.529	301.578
Gladsaxe Kommune	265.661	324.577
Herlev Kommune	141.880	167.417
Rødovre Kommune	42.044	47.909
Glostrup Kommune	151.471	172.905
Albertslund Kommune	68.574	78.835
Brøndby Kommune	87.709	100.006
Høje-Taastrup Kommune	17.972	20.447
Hvidovre Kommune	19.220	21.975
Vallensbæk Kommune	66.087	75.326
Ishøj Kommune	77.001	87.876
Tilgodehavender i alt	3.547.435	3.795.646

Ved stiftelse af interessentskabet er indgået aftaler om indbetaling af statens, Region Hovedstadens og kommunernes indskud. De heri aftalte finansieringsbidrag bliver årligt indeksreguleret med finanslovens forudsætningsindeks frem til driftsstart og herefter med nettoprisindekset.

Folketinget har den 31. maj 2016 vedtaget forslag til anlægslov for letbane på Ring 3 - lov nr. 657 af 8. juni 2016. I forlængelse af loven og deraf følgende ændringer i selskabets vedtægter har Region Hovedstaden og kommunerne udvidet deres korrektionsreserver til 30 % svarende til staten og har indskudt yderligere 395,0 mio. kr. (379,3 mio. kr. i 2013-priser) i selskabet.

Selskabet har indgået en række tilkøbsaftaler med selskabets ejere. Tilkøbsaftalerne er på nuværende tidspunkt indarbejdet som tilgodehavender og leverandørgæld. Ved indgåelse af de store anlægskontrakter, vil leverandørgælden blive overført til anlæg af letbane.

Af tilgodehavendet pr. 31. december 2016 forfalder 3.539 mio. kr. til betaling senere end 31.december 2017.

Under tilgodehavender indgår desuden tilgodehavende moms med 4 mio. kr.

Note 6

Likvide beholdninger

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Likvide midler	198.131	157.164
Likvide beholdninger i alt	198.131	157.164

Note 7

Langfristet gæld

(alle tal i 1.000 kr.)

	Lån (kortfristet)	Indskudt korrektionsreserve	I alt
Primo	107.930	385.055	492.986
Årets tilgang (renttilskrivning)	0	4.014	4.014
Årets tilgang (ændrede korrektionsreserver)	0	395.019	395.019
Årets afgang (værdiregulering af lån)	-4.243	0	-4.243
Ultimo	103.687	784.089	887.777

Specifikation af langfristet gæld	2015	2016
Staten	140.917	142.386
Region Hovedstaden	105.794	278.422
Lyngby-Taarbæk Kommune	30.436	79.909
Gladsaxe Kommune	30.574	80.257
Herlev Kommune	16.325	42.843
Rødovre Kommune	4.842	12.703
Glostrup Kommune	17.431	45.732
Albertslund Kommune	7.885	20.673
Brøndby Kommune	10.099	26.555
Høje-Taastrup Kommune	2.076	5.429
Hvidovre Kommune	2.213	5.882
Vallensbæk Kommune	7.609	19.977
Ishøj Kommune	8.854	23.318
Langfristet gæld i alt	385.055	784.089

Selskabet har ikke optaget lån i 2016.

Selskabets lån er i overensstemmelse med "liste over acceptable lånetyper" i den indgåede trepartsaftale mellem Danmarks Nationalbank, Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og Hovedstadens Letbane I/S.

Af selskabets langfristede gældsforpligtelser forfalder 784 mio. kr. efter 5 år.

Folketinget har den 31. maj 2016 vedtaget forslag til anlægslov for letbane på Ring 3 - lov nr. 657 af 8. juni 2016. I forlængelse af loven og deraf følgende ændringer i selskabets vedtægter har Region Hovedstaden og kommunerne udvidet deres korrektionsreserver til 30 % svarende til staten og har indskudt yderligere 395,0 mio. kr. (379,3 mio. kr. i 2013-priser) i selskabet. Regionens og kommunernes korrektionsreserve, samt 10 pct. af statens 30 pct. korrektionsreserve er indskudt i interessentskabet sammen med indskud til finansiering af anlægsomkostningerne.

Korrektionsreserven er budgetmæssigt bundet, således at træk på denne reserve kun vil kunne ske i samme forhold som parternes ejerandele og kun efter forelæggelse for ejerne.

Når de samlede anlægsomkostninger er endeligt opgjort, vil den uforbrugte del af reserverne skulle tilbagebetales til ejerne i samme forhold som deres respektive ejerforhold og indskudte korrektionsreserve.

Note 8

Anden gæld

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Skyldig A-skat mv.	147	132
Rentepreperiodiseringer	515	514
Anden gæld i alt	662	646

Note 9

Forslag til resultatdisponering

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Overført til næste år	-128.021	-140.220

Note 10

Begivenheder efter statusdagen

Der er ikke efter årsafslutningen indtruffet hændelser af betydning for årsrapporten for 2016.

Note 11

Eventualforpligtelser

Anlægget af letbanen langs Ring 3 indebærer ekspropriationer, erstatninger og lignende, for hvilket interessentskabet betaler til de berørte ejere/beboere. Størrelsen af de fremtidige erstatninger er endnu ikke afgjort.

Note 12

Revisions- og rådgivningshonorar

(alle tal i 1.000 kr.)

	2016	2015
Rigsrevisionen	55	40
Deloitte	75	45
Lovpligtig revision i alt	130	85
Deloitte	15	0
Andre erklæringer i alt	15	0
Deloitte moms- og skatterådgivning	175	0
Deloitte anden rådgivning	65	0
Rådgivningshonorar, i alt	240	0

Note 13

Nærtstående parter

Hovedstadens Letbane I/S' nærtstående parter omfatter selskabets ejere, bestyrelsen, direktionen og Metroselskabet I/S.

Samhandel med nærtstående parter sker på markedsvilkår.

Hovedstadens Letbane I/S har i 2016 betalt administrationshonorar til Metroselskabet I/S vedrørende Metroselskabets administration og varetagelse af bygherreorganisation for Hovedstadens letbane, jf. bekendtgørelse om afregning mellem Hovedstadens Letbane I/S og Metroselskabet I/S. Metroselskabet I/S stiller de nødvendige medarbejdere og øvrige ressourcer til rådighed for varetagelse af Hovedstadens Letbane I/S' virksomhed.

Påtegninger

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 2016 for Hovedstadens Letbane I/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabsloven (regnskabsklasse D) og vedtægternes bestemmelser om regnskabsaflæggelse.

Det er vores opfattelse, at den valgte regnskabspraksis er hensigtsmæssig, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver, finansielle stilling og resultat samt pengestrømme. Samtidig er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til interessenternes godkendelse.

København, den 21. februar 2016

Direktion

Henrik Plougmann Olsen

Bestyrelse

Birgitte Brinch Madsen
(formand)

Karin Søjberg Holst
(næstformand)

Finn Rudaizky
(næstformand)

John Steen-Mikkelsen

Mogens Therkelsen

Helle Busck Fensvig

Niels Hald

Annie Hagel

Søren P. Rasmussen

De uafhængige revisorers erklæringer

Til interessenterne i Hovedstadens Letbane I/S

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Hovedstadens Letbane for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Hovedstadens Letbanes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Hovedstadens Letbanes aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionskik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i Lov om letbane på Ring 3 og Rigsrevisorloven. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet".

Rigsrevisor er uafhængig af Hovedstadens Letbane i overensstemmelse med rigsrevisorloven § 1, stk. 6 og den godkendte revisor er uafhængig af

Hovedstadens Letbanes i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vi har begge opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Hovedstadens Letbanes evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Hovedstadens Letbane, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med

en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionskik, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionskik, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udledelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Hovedstadens Letbanes interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Hovedstadens Letbanes evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning.

Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Hovedstadens Letbane ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse

ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabslovens regler.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i årsregnskabsloven. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

København, den 21. februar 2017

Rigsrevisionen

CVR: 77 80 61 13

Lone Strøm
Rigsrevisor

Malene Sau Lan Leung
Kontorchef

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR: 33 96 35 56

Erik Lynge Skovgaard Jensen
Statsautoriseret revisor

Bilag til ledelsesberetningen

Langtidsbudget

Nedenstående langtidsbudget 2017 er vedtaget i december 2016.

Forudsætninger for langtidsbudgettet

Langtidsbudgettet er angivet i løbende priser:

Anlægsomkostninger

1. Anlægsomkostningerne til etablering af en letbane på Ring 3 er fastlagt med udgangspunkt i anlægsoverslaget, der lå til grund for principaftalen om anlæg og drift af en letbane på Ring 3. Dette anlægsoverslag var på 3,4 mia. kr. i 2013-priser. Anlægsomkostningerne er opreguleret til 2017-priser baseret på finanslovens forudsætningsindeks for anlæg. Den tidsmæssige fordeling af omkostningerne er baseret på tidsplanen i lov om anlæg af letbane på Ring 3 af 8. juni 2016, med forventet passagerdrift i 2023/24.
2. Reinvesteringerne i forbindelse med Ring 3 letbanen er baseret på forudsætningerne i principaftalen og udgør hvert 10. år 30 mio. kr. og hvert 25. år 834 mio. kr. i

2013-priser. Reinvesteringerne er opregnet til 2017-priser baseret på Finansministeriets anlægsindeks.

Driftsrelaterede anlægsinvesteringer

3. De driftsrelaterede anlægsinvesteringer i forbindelse med etablering af en letbane på Ring 3 er fastlagt med udgangspunkt i udredningsrapporten om letbane på Ring 3. Dette budgetoverslag var på 1,3 mia. kr. i 2013-priser. Budgetoverslaget er opreguleret til 2017-priser baseret på Finansministeriets anlægsindeks. Den tidsmæssige fordeling af omkostningerne er baseret på tidsplanen i lov om anlæg af letbane på Ring 3 af 8. juni 2016, med forventet passagerdrift i 2023/24.

Driftsresultat

4. Passagertallene er fastlagt med udgangspunkt i OTM-beregningerne fra udredningen. Principaftalen er baseret på passager scenariet med høj byvækst. Der er forudsat et trafikalt indsving i de to første driftsår på henholdsvis 85 pct. og 95 pct.
5. Ved takstforudsætningerne er der taget udgangspunkt i principaftalen. Driftsstart er som følge af lov om

anlæg af letbane på Ring 3 af 8. juni 2016 forudsat til 2024. Prisen pr. påstiger er baseret på forventningerne til takstudviklingen i perioden 2009-2020 (udredningen). Taksten er fremskrevet til 8,81 kr. pr. passager i 2024 i 2013-priser. Tilsvarende er gennemsnitsindtægten pr. passager i 2036 beregnet til 10,14 kr. i 2013-priser. Takstindtægten er reguleret til 2017-priser med udgangspunkt i en generel prisfremskrivning på 2 pct. p.a.

6. Ved letbanens overgang til passagerdrift er indarbejdet et årligt driftstilskud til dækning af de årlige driftsomkostninger, inkl. driftsrelaterede anlægsinvesteringer modregnet passagerindtægter. Kommunernes samlede driftstilskud udgør 44 mio. kr. i 2013-priser og Region Hovedstadens driftstilskud udgør 34 mio. kr. i 2013-priser. Driftstilskuddene er reguleret til 2017-priser med udgangspunkt i en generel prisfremskrivning på 2 pct. p.a.
7. Driftsudgifterne er fastlagt med udgangspunkt i udredningsrapporten om letbane på Ring 3. Driftsomkost-

ningerne er anslået til 162 mio. kr. årligt i 2013-priser. Driftsomkostningerne er reguleret til 2017-priser med udgangspunkt i en generel prisfremskrivning på 2 pct. p.a.

Øvrige forhold

8. Indskud svarer til de, i forbindelse med selskabets stiftelse, indgåede betalingsaftaler med ejerne om indskud til finansiering af anlægsomkostningerne. Indbetalingerne er opregnet til 2017-priser med finanslovens forudsætningsindeks for anlæg.
9. Letbanen er momsregistreret, hvorfor selskabets nettoindtægter fra drift af letbanen er fratrukket moms, mens momsudgifter ved anlæg af letbanen afløftes.
10. Det er forudsat, at "anden gæld", der ikke er rentebærende, vokser til ca. 50 mio. kr., når anlægsarbejderne er på det højeste for igen at falde til ca. 10 mio. kr.
11. Det forudsættes, at overskudslikviditet forrentes med en realrente på 2 pct. p.a. mens nettogæld forrentes med en realrente på 4 pct. p.a.

På kort sigt tages endvidere hensyn til selskabets faktiske renteforventninger. Renterne indeholder alene forventning af selskabets låntagelse og likvide beholdninger og ikke indeksering af selskabets mellemværende med ejerne.

12. Det forudsættes, at alle priser fra 2016 stiger med 2 pct. p.a.

Langtidsbudget 2017 for Hovedstadens Letbane (løbende priser)

Realrente (gæld)	4%
Rente (indestående)	2%
Inflation	2%

(mio.kr.) Løbende priser

Årstal	Tilgode- havender	Anden gæld	Indskud til finansiering af anlægsomkostninger			Gæld til ejere	Anlægs- omkost- ninger	Indeks- forskel	Drifts- investe- ringer	Drifts- resultat	Likviditet	Rente	Bevæ- gelse	Primo kasse	Ultimo kasse
			Staten	Region	Kommuner										
Ultimo 2013	-12	-3	40	-	-	-	-25	0	-	-	0	0	0	0	0
2014	-12	31	92	0	66		-79	0	-13	0	84	0	84	0	84
2015	3	9	92	0	67		-179	0	-29	0	-36	0	-36	84	48
2016		5	144	0	69		-160	-3	-18	0	37	-1	36	48	85
2017		5	171	0	63		-379	-4	-144	0	-288	-2	-290	85	-205
2018		5	254	0	64		-441	-4	-104	0	-226	-10	-236	-205	-441
2019		-10	508	166	65		-714	-6	-356	0	-346	-25	-371	-441	-812
2020		-10	289	57	67		-715	-5	-402	0	-720	-68	-788	-812	-1.601
2021		-10	45	58	68		-445	-4	-220	0	-508	-116	-624	-1.601	-2.225
2022		-10	0	59	69		-452	-5	-179	0	-518	-155	-673	-2.225	-2.898
2023			0	60	71		-231	-3	-58	0	-162	-185	-346	-2.898	-3.244
2024	465		0	61	72	-923	0	38	0	16	-270	-181	-451	-3.244	-3.696
2025			0	62	74		0	0	0	34	170	-223	-52	-3.696	-3.748
2026			0	64	75		0	0	0	47	186	-225	-39	-3.748	-3.787
2027			0	65	77		0	0	0	54	196	-227	-31	-3.787	-3.818
2028			0	66	78		0	0	0	62	207	-229	-22	-3.818	-3.840
2029			0	68	80		0	0	0	70	218	-229	-12	-3.840	-3.851
2030			0	69	81		0	0	0	79	229	-230	0	-3.851	-3.852
2031			0	70	83		0	0	0	88	241	-229	12	-3.852	-3.840
2032			0	72	85		-42	0	0	97	211	-229	-18	-3.840	-3.858
2033			0	73	86		0	0	0	107	267	-229	38	-3.858	-3.820
2034			0	75	88		0	0	0	118	281	-226	55	-3.820	-3.765
2035			0	76	90		0	0	0	129	295	-222	73	-3.765	-3.692
2036			0	78	92		0	0	0	141	310	-217	93	-3.692	-3.599
2037			0	79	94		0	0	0	144	316	-211	105	-3.599	-3.494
2038			0	81	95		0	0	0	147	323	-205	118	-3.494	-3.375
2039			0	82	97		0	0	0	149	329	-197	132	-3.375	-3.243
2040			0	84	99		0	0	0	152	336	-189	147	-3.243	-3.097
2041			0	86	101		0	0	0	155	343	-180	163	-3.097	-2.934
2042			0	88	103		-52	-1	0	159	297	-171	126	-2.934	-2.809
2043			0	89	105		0	0	0	162	356	-162	194	-2.809	-2.614
2044			0	91	107		0	0	0	165	363	-150	213	-2.614	-2.401
2045			0	93	110		0	0	0	168	371	-137	234	-2.401	-2.167
2046			0	95	112		0	0	0	172	378	-122	256	-2.167	-1.911
2047			0	97	114		-1.612	-18	0	175	-1.244	-156	-1.400	-1.911	-3.311
2048			0	99	116		0	0	0	179	393	-190	203	-3.311	-3.108
2049			0	101	119		0	0	0	182	401	-178	223	-3.108	-2.884
2050			0	103	121		0	0	0	186	409	-164	245	-2.884	-2.639
2051			0	105	123		0	0	0	190	418	-149	269	-2.639	-2.370
2052			0	107	126		-63	-1	0	193	362	-134	228	-2.370	-2.143
2053			0	109	128		0	0	0	197	434	-118	316	-2.143	-1.827
2054			0	111	131		0	0	0	201	443	-99	344	-1.827	-1.483
2055			0	113	134		0	0	0	205	452	-78	374	-1.483	-1.109
2056			0	115	136		0	0	0	209	461	-55	406	-1.109	-703
2057			0	118	0		0	0	0	213	331	-39	293	-703	-411
2058			0	120	0		0	0	0	218	338	-21	317	-411	-94
2059			0	123	0		0	0	0	222	345	-4	340	-94	247
2060			0	0	0		0	0	0	227	227	4	231	247	477

Design og layout

Aller Client Publishing

Foto og visualiseringer

Gottlieb Paludan Architects

Hovedstadens Letbane

Jonas Normann

Lene Skytthe

Urban Creators

Tekster

Hovedstadens Letbane

Tryk

Cool Grey

-

Adresse

Hovedstadens Letbane

Metrovej 5

2300 København S

Tlf.: 33 11 17 00

CVR-nummer: 36032499

ISBN-nummer: 978-87-92378-25-5

